

Noord-Korea zal daarom inmiddels wel zijn verteld dat een aanval op de Winterspelen van 2018 voor China neerkomt op een aanval op de Winterspelen van 2022.

GEHEIM SPEL

Jurijt van de Vooren

'Niet alleen de sport heeft het druk tijdens de Olympische Spelen, want ook de geheime diensten draaien overuren, zo blijkt uit vrijgegeven documenten van de CIA over de Spelen van 1968, 1980 en 1988.'

Inlichtingendiensten trappen er niet in als iemand ze probeert wijs te maken dat sport en politiek twee gescheiden werelden zijn. In hun archieven verzamelen ze dossiers over de Olympische Spelen, die een ideale gelegenheid vormen om achter de schermen het een en ander af te handelen – ook in 2018.

We kunnen er daarom zeker van zijn dat de Olympische Winterspelen in Zuid-Korea veel werk opleveren voor de CIA en hun collega's in Zuid-Korea, China en Rusland. Alle informatie over wat de Noord-Koreanen de komende maanden van plan zijn, is goud waard.

Noord-Korea

Precies dertig jaar geleden was het op het Koreaanse schiereiland in ieder geval een gekkenhuis bij al die diensten, in de aanloop naar de Zomerspelen van 1988 in Seoul. Vrijgegeven documenten van de CIA, het IOC en het Zuid-Koreaanse organisatiecomité hierover zijn online gezet door de Amerikaanse website Wilson Center, waardoor duidelijk wordt dat er ook toen grote angst was voor geweld tussen de twee Korea's.

'De komende twee jaren worden heel gevaarlijk als het Noorden een keuze moet maken tussen aanslagen of aanpassingen', schreef de CIA op 12 december 1986.¹ Daarna volgde inderdaad een zware periode met onderhandelingen, complotten, dreigementen én aanslagen. Aan het eind van dit spel lag Noord-Korea in de hoek, volkomen uitgeput en internationaal geïsoleerd. Zuid-Korea kroonde zich tot de olympisch kampioen Geheim Spel van 1988.

China

De winnaar van 2018 is nog onbekend, maar China maakt een grote kans als de Noord-Koreaanse Kim

Jong-un deze Winterspelen met rust laat. China is tenslotte nog de enige betrouwbare partner van Noord-Korea op het wereldtoneel en zal er discreet op wijzen dat geweld tijdens de Winterspelen ook het leven van Chinese deelnemers en toeschouwers in gevaar brengt.

Nog veel belangrijker is dat Beijing de volgende gastheer van de Winterspelen is, namelijk die van 2022. De Chinezen hebben daarom alle informatie nodig die ze deze maanden vanuit Zuid-Korea in handen kunnen krijgen. Een aanslag op dit evenement helpt dan niet. Noord-Korea zal daarom inmiddels wel zijn verteld dat een aanval op de Winterspelen van 2018 voor China neerkomt op een aanval op de Winterspelen van 2022.

Moskou

Dankzij de vrijgegeven documenten van de CIA kunnen we bepalen wie in 1980 de winnaar was van de olympische titel Geheim Spel. Op 2 juli 1980, precies zeventien dagen voor aanvang van de Olympische Spelen in Moskou, legde de Poolse vakbeweging Solidarność het werk neer in de stad Lublin. Zowel Polen als de Sovjet-Unie had opeens een groot probleem, want hard ingrijpen zou een bloedige smet werpen op de Zomerspelen van Moskou. Een organisator van de Spelen maakt zich nogal belachelijk als het tijdens het sportieve verbodingsfeest met tanks door de straten rijdt van één van de deelnemende landen. Zoals de CIA schreef op haar site: 'De Sovjets zouden extreem terughoudend zijn om onder welke condities dan ook militair in te grijpen – speciaal (...) tijdens het houden van de Olympische Spelen in Moskou.'

De eerste arrestatie volgde daarom pas na afloop van de Spelen, maar toen was het al te laat en werd Polen overspoeld door stakingen. Eind augustus erkende het Poolse regime Solidarność als eerste vrije vakbond van Polen. De voorheen onbekende vakbondsleider Lech Wałęsa werd het gezicht van dat land. Door de CIA-analyse zien we nu dat de Poolse vakbeweging in de zomer van 1980 kon groeien door het politieke vacuüm dat de Spelen

¹ Originele documenten via de digitale bibliotheek op de CIA-site.

Tanks op het Zócalo-plein in Mexico City, augustus 1968, voorafgaand aan de Olympische Spelen. Bron: Wikipedia.

hadden veroorzaakt. Walesa is daarmee de olympisch kampioen Geheim Spel van 1980.

Mexico

In 1968 waren er alleen verliezers in het Geheime Spel. De CIA produceerde in de aanloop naar de Zomerspelen in Mexico aan de lopende band rapporten over de politieke situatie in het land. De dienst vreesde communistische inmenging vanuit Cuba, mede om de Amerikaanse deelname te frustreren, maar al snel bleek een studentenopstand een veel groter gevaar. Terecht, want enkele dagen voor de openingsceremonie was het bloedbad op het Plein van de Drie Culturen in Tlatelolco, een wijk in het noorden van Mexico-Stad, waarbij Mexicaanse ordetroepen enkele honderden demonstranten doodschoten.

Op de site van The National Security Archive staan vrijgegeven documenten van de CIA, de FBI, het Witte Huis en de Amerikaanse ambassade in Mexico.² Een half jaar voor aanvang van de Zomerspelen was er volgens de CIA nog een stabiele situatie in het land, maar vier maanden later meldde de geheime dienst dat de studentenacties een enorm gevaar waren voor de Olympische Spelen. Nog diezelfde week vielen de eerste doden bij geweld op Mexicaanse universiteiten.

De Amerikaanse diensten vonden geen enkel bewijs van buitenlandse bemoeienis, maar oordeelden juist dat de Mexicaanse regering zelf verantwoordelijk was voor de chaos. Een lokaal probleem

van studentenprotest groeide in korte tijd uit tot een bedreiging van de Olympische Spelen. Op 27 september gaf de CIA daarom zelfs het advies aan presidentskandidaat Nixon om niet naar de Olympische Spelen te gaan.

Daarom is er geen olympisch kampioen Geheim Spel van 1968, want die werden allemaal doodgeschoten op het plein van Tlatelolco. En eigenlijk hebben ze twee keer verloren, want de verantwoordelijke Mexicaanse president Gustavo Díaz Ordaz is uiteindelijk nooit gestraft.

Sporthistorische hulp gevraagd!

In verband met vervolgonderzoek naar de begintijd van het cricket/voetbal in het Nederland van de negentiende eeuw zijn wij op zoek naar een tot nu toe onvindbare, maar zeer waardevolle bron van informatie, namelijk:

- *Sport-Almanak van het jaar 1891. 6^e jaargang.*
Amsterdam: Ipenbuur & Van Seldam, 1891.

We zouden enorm geholpen zijn met kopieën of foto's/scans van de pagina's in dat 1891-deel over de cricket- en voetbalclubs. Uiteraard betalen we graag voor die kopieën/foto's/scans. Heeft u dat deeltje in uw bezit, of kent u iemand die daarover beschikt... dan horen we graag van u. Vast Hartelijk dank!

Jan Luitzen – j.luitzen@hva.nl
Wim Zonneveld – wimzonneveld@ziggo.nl

² <https://nsarchive2.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB10/nsaebb10.htm>